

Determining the Morphemic Category of the Case Markers ගෙන් [gen], ගේ [ge:], and හට [haʔə] in the Sinhalese Language

සිංහල භාෂාවේ ගෙන් [gen], ගේ [ge:], හට [haʔə]
විභක්ති සුවක ක්‍රියායෙහි පදිම ප්‍රවර්ග විනිශ්චය

Kande Kapuge Ganushka Randula

Department of Linguistics, University of Kelaniya.¹

ABSTRACT

The three case markers ගෙන් [gen], ගේ [ge:], and හට [haʔə] in the Sinhalese language have been the subject of much debate over time. There have been two opposing views about their morphemic category. Some acclaimed scholars consider them to be case suffixes, where as some others consider them to be case denoting postpositions. Therefore the present study examines the etymology, historical change, and the use of these three case markers, with the intention of revealing some historical and morphosyntactic factors helpful in determining their morphemic category. Epigraphic sources and classical Sinhalese literary works were cited as primary sources, whereas a number of etymological studies and commentaries were cited as secondary sources in collecting data for the analysis. According to the observations made, all these three case markers have been derived from nouns in Pali and Sanskrit languages. Even though they have been derived from nouns, they have undergone a drastic functional shift after entering the Sinhalese language. They have performed the mere function of case marking since the era of Medieval Sinhalese. They have been treated not as suffixes, but as independent words in a number of primary sources cited. Since they are independent words positioned after nouns to denote cases, it is proper to consider them as case denoting postpositions rather than case suffixes.

KEYWORDS: Case Suffixes, Etymology, Functional Shift, Morphological Category, Postpositions

¹ k.k.g.randula@gmail.com

1. හැඳින්වීම

1.1. විභක්ති

වාක්‍යයෙක යෙදුණු පද එකිනෙක අතර පවත්නා වාක්‍ය විචාරාත්මක සම්බන්ධතා (Syntactic Relationships) හෙවත් කාර්යාත්මක සම්බන්ධතා (Functional Relationships) ප්‍රකට කරන්නා වූ ව්‍යාකරණ ලක්‍ෂණය විභක්ති (Case) නම් වන්නේ යැ යි ඩේවිඩ් ක්‍රිස්ටල්හු (Crystal, 2008: 66) විභක්ති නිර්වචනය කෙරෙහි. පදයක් මෙකී ලක්‍ෂණය පළ කරනුයේ ඉන් අභිප්‍රේත සම්බන්ධය පළට වන පරිදි වෙනස් වීමෙනි; වර-නැගීමෙනි. ඒ අනුව සකු පෙළ බස්හි නො වරනැගෙන පද හෙවත් අව්‍යය පද (Indeclinables) හැරුණු විට නාම පද හා ක්‍රියා පද කෙරෙහි විභක්ති අදාළ වන බව විමල් ජී. බලගල්ලේහු (බලගල්ලේ, 1995: 167) පෙන්වා-දෙති. තද්භාෂාවන්හි නාම පද වරනැගෙනුයේ නාම විභක්ති අනුව ය; ක්‍රියා පද වර-නැගෙනුයේ ආධ්‍යාන විභක්ති අනුව ය. එහෙත් සිංහලයෙහි ලා මඳ වෙනසක් වේ. එනම් සිංහල ව්‍යාකරණ ශාස්ත්‍රයෙහි හුදු 'විභක්ති' නාමයෙන් ගැණෙනුයේ නාම විභක්ති පමණි. ක්‍රියා පදවල වර-නැගීම් අරබයා 'විභක්ති' නාමය සිංහලයෙහි ව්‍යවහාර නො කැරේ. එබැවින් මේ අධ්‍යයනයේ ද 'විභක්ති' යන්නෙන් ගැණෙනුයේ නාම විභක්ති පමණි.

'විභක්ති' යනු සංස්කෘතයේ 'වි-' උපසර්ගය පූර්ව 'ඛණ්' ධාතුවට '-ති' ප්‍රත්‍යයය ගැන්වීමෙන් (චූ/ඛණ්ති ස විභක්ති) නිපන් කෘදන්ත නාමයෙකි. පාළියේ 'විභක්ති' යන රුවින් ද සිංහලයේ 'විඛන්' යන රුවින් ද මේ සිටී. 'වෙසෙසා බෙදීම' යනු තදිය නිරුක්ති ප්‍රකාර ව මෙයින් පැවැසෙන අර්ථය යි. 'යමෙකින් කර්තෘ කර්ම ආදි අර්ථ බෙදනු ලැබේ නම් ඒ විභක්ති නම් වේ' යනුයෙන් සංස්කෘත ව්‍යාකරණඥයන් විභක්ති හඳුන්වා ඇත්තේ මෙසේ ය: 'විභජ්‍යන්තේ කර්තෘ කර්මාද්‍යර්ථාය විභක්තී:'. විභක්ති පිළිබඳ ව පෑ උක්ත නිර්වචනය ඒ පදයෙහි නිරුක්තිය හා ඉඳුරා ම අන්වර්ථ වේ (පඤ්ඤාසාර හිමි, 2011: 87). 'නමින් පර වැ බෙදනු ලබනුයේ විඛන් නම්' යනුයෙන් විභක්ති ගැන සිදත් සඟරා හිමියන් දක්වන නිර්වචනය ද 'විභජ්‍යන්තෙති විභක්තියෝ' ආදි ලෙස පාළියේ 'මොග්ගල්ලායන ව්‍යාකරණය' ආදියෙහි දැක්වෙන සාම්ප්‍රදායික නිර්වචනයෙහි ම ප්‍රතිරාවයෙකි.

1.2. විභක්ති සුවක

සකු පෙළ වියරණයේ මෙන් ම සිංහලයේ ද 'විභක්ති' නාමය ව්‍යවහාර කොට ඇත්තේ විභක්ති අර්ථය :ඤී එබසබට* මෙන් ම විභක්ති සුවකය :ඤී ඒරනැර* යන උභය සංකල්පය ම හැඳින්වීම සඳහා ය. එනම් නූතන වාග්විද්‍යාඥයන් පවසන පරිදි අර්ථය :එබසබට* හා රූපය :ඤරප* යන සංකල්ප ද්වයය ම ඉන් අභිප්‍රේත ය. සිදත් සඟරා හිමියන් ගේ උක්ත නිර්වචනයෙන් ඒ බව මොනොවට දැක්වේ. සිංහලයේ විභක්ති සුවක :ඤී ඒරනැර* දෙවර්ගයක් ඇත. එනම් විභක්ති ප්‍රත්‍යය :ඤීමසෙසෝ* හා විභක්ති සුවක නිපාත :ඤී ජරළසජ්ඤී* යනුවෙනි. මේ කවරක් වුව යෙදෙනුයේ නාමයෙන් පර ව ය. සිංහලයේ මෙන් නො ව ඉංගිරිසිය වැනි භාෂාවල 'එදල දෙරල දෙදල දබල සබ' ආදි විභක්ති සුවක නිපාත ස්ථානගත කැරෙනුයේ නාමයෙන් පෙර ය. එබැවින් ඒවා පූර්ව නිපාත :ජරුවදිසළසදබී* යනුවෙන් හැඳින්වේ. මේ වහර ගුරු කොට-ගෙන සිංහලයේ විභක්ති සුවක නිපාත හැඳින්වීම සඳහා අපර නිපාත :ජරුවදිසළසදබී* යන නාමය යෙදිය හැකි බව සී. ජේ. විජයරත්නගේ :උසව්චර්චබැල 1956ට 141* පවසති.

විභක්ති සුවනය පිණිස නාමයෙන් පර ව යෙදෙන භාෂාංග අතුරින් නාමය හා බැඳෙන විභක්ති ප්‍රත්‍යය :ඤී මසෙසෝ* කවරේ ද යනුත් නාමයට පිටුපසින් යෙදෙන මුත් ඒ හා නො බැඳෙන අපර නිපාත :ජරුවදිසළසදබී* කවරේ ද යනුත් පැහැදිලි ව වෙන් කොට හඳුනා-ගැනීමට සිදත් සඟරා හිමියන් වැයම් කොට නැත. පද බෙදා ලිවීමෙහි සම්මතයක් නො තුබුණු එවක ප්‍රත්‍යය හා අපර නිපාත වෙන් කොට හඳුනා-ගැනීම ප්‍රායෝගික විවිධාකමක් නැති කාර්යයක් වූ බව පැහැදිලි ය. එහෙත් පූර්ව ලේඛකයන් පවා ස්වාධීන පද හැටියට ව්‍යවහාර කොට ඇති ඇතැම් භාෂාංගයන් ප්‍රත්‍යය සේ දක්වා තිබීම සිදත් කතු හිමියන් ගේ මහත් දෝෂයකි.

විභක්ති අර්ථ සුවනය කිරීම පිණිස අපර නිපාත භාවිතය බොහෝ ඉඤු-ආර්ය හා ද්‍රාවිඩ භාෂාවල ලක්‍ෂණයෙකි. ඉඤු-ආර්ය ගණයට අයත් සිංහලයෙහි විභක්ති සුවක අපර නිපාත භාවිතය ප්‍රකට වූයේ මධ්‍යතන සිංහල අවධියෙහි (ක්‍රි. ව. 8 සියවස - ක්‍රි. ව. 13 සියවස) දී ය (බලගල්ලේ, 1992: 61). ප්‍රාකෘත සිංහල (ක්‍රි. පූ. 3/2 සියවස - ක්‍රි. ව. 4/5 සියවස), පුරාතන සිංහල (ක්‍රි. ව. 4/5 සියවස - ක්‍රි. ව. 8 සියවස) අවධීන්හි මාතෘ භාෂාගත විභක්ති ප්‍රත්‍යය ඇසුරින් වහරට පිවිස තුබුණු විභක්ති ප්‍රත්‍යය බොහෝවක් මේ යුගයේ දී සිදු වූ පදාන්ත අස්වර්ත මාත්‍රා ලෝපය හේතුවෙන් අභාවයට යාමත් සමග වරනැගීමෙහි ලා ඇති වූ සජ්ඣාධතා වළකා-ලීමේ උපායයක් ලෙස මේ නිපාත භාවිතයට අවුත් තිබෙන බව විජයරත්නගේ :උසව්චර්චබැල 1956ට 141* පෙන්වා-දෙති. මේ නිපාත යෙදෙනුයේ කර්ම විභක්ති ප්‍රත්‍යය ගත් ප්‍රාණිවාවී නාමයනට :බසජ්ඤී හදමබී* පර ව ය. අප්‍රාණිවාවී නාමවල :ඝබසජ්ඤී හදමබී* මේ විභක්ති පැවැසෙනුයේ නිපාත යෝගයෙන් නො ව ප්‍රත්‍යය ගැන්වීමෙනි.

2. ගැටලුව

සමකාලීන සිංහල ලේඛන ව්‍යවහාරයෙහි බහු මාත්‍රා විභක්ති සුවක රූප දොළොසක් පමණ හමු වේ. එනම් කර්තෘ විභක්තියේ 'විසින්', කර්ණ විභක්තියේ 'අතින්, නිසා', අවධි විභක්තියේ 'ගෙන්, කෙරෙන්', සම්ප්‍රදාන විභක්තියේ 'හට, කරා, පිණිස, වස්', සම්බන්ධ විභක්තියේ 'ගේ', ආධාර විභක්තියේ 'කෙරෙහි/කෙරේ' ආදි වසයෙනි. සිදත් කතු හිමියන් මෙන් ම ජේ. බී. දිසානායකයන් :සිසිත්තල 2012ට 606* ප්‍රමුඛ සමකාලීන භාෂාඥයන් ද මේ අතර දැක්වුණු 'ගෙන්, ගේ, හට' ආදිය හඳුන්වා ඇත්තේ විභක්ති ප්‍රත්‍යය ලෙසෙනි. එහෙත්

කුමාරතුංග මූනිදාසයන් (කුමාරතුංග, 1935: 271) කෝදාගොඩ ඤාණාලෝක හිමියන් (ඤාණාලෝක හිමි, 1959: කංසසස) වැනි බොහෝ සාම්ප්‍රදායික ව්‍යාකරණඥයන් 'ගෙන්, ගේ, හට' ආදිය හඳුන්වා ඇත්තේ විභක්ති සුවක නිපාත ලෙසනි. මේ අනුව 'ගෙන්, ගේ, හට' විභක්ති සුවක ත්‍රයයෙහි පදිම ප්‍රවර්ගය :එදරවයැපස ස්ඵටදරහ* පිළිබඳ ඒකමතිකත්වයක් නොමැති බව පෙනේ.

3. අරමුණ

විභක්ති ප්‍රත්‍යය යනු බද්ධ පදිම :ඊදමබා එදරවයැපි* විශේෂයෙකි. විභක්ති සුවක නිපාත යනු අබද්ධ පදිම :සැරු එදරවයැපි* විශේෂයෙකි. පද බෙදීමේ දී බද්ධ පදිම එක් කොට ලිවීමත් අබද්ධ පදිම වෙන් කොට ලිවීමත් භාෂා ව්‍යවහාරයේ සම්මුතිය යි. එබැවින් මේ පදිම ත්‍රයය ප්‍රත්‍යය සේ සලකන්නෝ ඒවා පෙර පදයට ආද ලියති; නිපාත පද සේ සලකන්නෝ ඒවා පෙර පදයෙන් දුරස් කොට ලියති. මේ අනුව ඒවාහි ව්‍යවහාරය විෂම හා ව්‍යාකූල වී තිබෙනු පෙනේ. මේ ව්‍යාකූලතාවට පිළියම වනුයේ මෙකී විභක්ති සුවකයන් තුනෙහි පදිම ප්‍රවර්ගය නිශ්චය කැර-ගැනීම යි. එවිට මේවා එක් කොට ලිවිය යුතු ද වෙන් කොට ලිවිය යුතු ද යනු පැහැදිලි වේ. ඒ සඳහා විරාගත ව්‍යවහාරය, නිරුක්ති හා ඓතිහාසික රූප විකසනය විමර්ශනයට ලක් කොට ඒවා අයත් පදිම ප්‍රවර්ගය විනිශ්චය කිරීම මේ අධ්‍යයනයේ ප්‍රධාන අරමුණ යි.

4. ක්‍රමවේදය

'ගෙන්, ගේ, හට' යන විභක්ති සුවකවල පරිණාමය හා විරාගත ව්‍යවහාරය පිළිබිඹු කරන සෙල්ලිපි හා සම්භාව්‍ය සාහිත්‍ය කෘති ද ඒවාහි ප්‍රභවය නොහොත් නිරුක්ති පිළිබඳ ව නොයෙකුත් විද්වතුන් විසින් පළ කැරුණු මතවාද හා අර්ථ විවරණ ද මෙහි ලා මූලාශ්‍රය වසයෙන් ඇසුරු කැරේ. එකී මූලාශ්‍රයන්හි අන්තර්ගතය තුළනාත්මක විශ්ලේෂණයට බඳුන් කිරීමෙන් වඩාත් විදුහුරු විග්‍රහයන් පහදා-ගැනීම මේ විමර්ශනයේ දී අනුදත් ක්‍රමවේදය යි. පදිමයන්හි නිරුක්ති හා මූලාර්ථ පිළිබඳ විද්වත් මතවාදයන්හි විෂමතා දක්නා ලැබෙන කල්හි ඒවාහි රූපීය පරිණාමය හා ව්‍යවහාරය ප්‍රමාණ කොට-ගැනීමෙන් ශාස්ත්‍රීය වූ නිගමන මතු කොට-ගැනේ. ඇතැම් පදිමයෙක නිරුක්තිය පිළිබඳ ව එක් මතයක් පමණක් නිවරද යැ යි පිළිගත නොහැකි අවස්ථා ද වේ. එබඳු අවස්ථා පිළිබඳ ව අවසාන විනිශ්චයක් නො දක්වනුයේ ඒ තතු තව දුරටත් විමර්ශනය බැවිනි.

5. ප්‍රතිඵල හා විමර්ශනය

5.1. ගෙන්

අවදි විබත ගැන තතු පහදන සිදත් සඟරා කතු හිමියෝ "-අගෙන්/ -උගෙන්/ -ආගෙන්/ -හුගෙන්" යන ප්‍රත්‍යය තද්විභක්තියෙහි ලා යෙදෙන බව පවසති. මේ අනුව යෙමින් ඒවුහම් මැන්දිස් ගුණසේකරයන් :ඨමබ්නිර්ථල 1891ට 93*, රත්මලානේ ධර්මාරාම හිමියන් (ධර්මාරාම හිමි, 1902: 94) මෙන් ම දිසානායකයන් :සිබ්බන්තල 2012ට 606* වැනි නූතන විද්වතුන් ද 'ගෙන්' යනු අවධි විභක්ති ප්‍රත්‍යයෙකැ !ඉක්ඵසඩැ ක්‍රී ද්‍රබාසබට* යි සලකා ඇත. එහෙත් කුමාරතුංග මූනිදාසයන් (කුමාරතුංග, 1935: 271) මේ සාම්ප්‍රදායික විග්‍රහය අභියෝගයට ලක් කරමින් පවසනුයේ, "...ගෙන්' යනු විබතෙන් නො වේ; කරණ අවධි අර්ථයන් හඟවන නිපාතයෙකි..." යනු යි. ඔවුන් දක්වන පරිදි 'ගෙන්' නිපාතය යෙදෙනුයේ සබඳ අරුත්හි දෙ වැනි විබත ගත් පදවලට පර ව යි. මෙහෙයින් 'ගෙන්' යන්නෙහි නිරුක්තිය හෝ පරිණාමය විමැසීමට මත්තෙන් ව්‍යවහාරය අනුව එය විභක්ති ප්‍රත්‍යයක් ද නිපාතයක් ද යන වග නිර්ණය කැර-ගත හැකි දැයි මඳක් විමැසිය යුතු ය.

පදයක් යනු කේවල සංස්ථිතියෙකැ :සබටකැ කුබ්ඵමඵපඵසදබ* යි අවිවාදයෙන් පිළිගැනේ. එබැවින් කවර ම හෝ ගණයකට අයත් පදයෙක ප්‍රධාන ලක්ෂණයක් වනුයේ අභ්‍යන්තර ඒකාග්‍රතාව :ඡබඵඵර්ඛික ඡබඵඵර්ඵසඵහ* හෙවත් අබාධිත භාවය :ඹබසබඵඵර්ඵමඵඵඵඵසකසඵහ* යි. ඩේවිඩ් ක්‍රිස්ට්ලිහු :කුහිඵකල 2008ට 85* මේ සංකල්පය හුදු ඒකාබද්ධතාව :කුහිඵසදබ* ලෙස ද හඳුන්වති. මෙයින් කියැවෙන්නේ පදයෙක ප්‍රකෘතියක් ප්‍රත්‍යයයන් මැද්දට වෙනත් කිසි දු භාෂාංගයක් පැමිණැවිය නොහැකි බව යි. සිංහල සෙල්ලිපිවල 'ගෙන්' යන්න යෙදුණු අසුරු පහදන සිරිමල් රණවැල්ලයෝ (රණවැල්ල, 2004: 13) "අප ම ගෙන්" යන ඇ විසින් 'අප' යනුත් 'ගෙන්' යනුත් මැද්දෙහි අවධාරණාර්ථයේ ම' නිපාතය යෙදුණු තැන් ඇතැ යි පෙන්වා-දෙති. ප්‍රත්‍යයයක් නම් බද්ධ පදිමයෙකි :ඊදමබා එදරවයැපි*; එනම් ප්‍රකෘතියෙන් දුරස් ව යොදනු නොහැක්කෙකි. 'ගෙන්' යනු ප්‍රත්‍යයයක් නම් මෙබඳු වහරක් ඇති විය නොහැකි යි. මන් ද යත් ප්‍රකෘතියක් ප්‍රත්‍යයයන් මැද්දට ම' නිපාතය බහා-ලීමෙන් ඒ පදයෙහි අභ්‍යන්තර ඒකාග්‍රතාව බිඳෙන බැවිනි. මෙයින් විශද වනුයේ අනාදිමත් කාලයෙක පටන් 'ගෙන්' යන්න ව්‍යවහාර කොට ඇත්තේ ප්‍රත්‍යයයක් ලෙස නො ව නිපාතයක් ලෙස බව යි. 'ගෙන්' යන්නෙහි නිරුක්ති විපරම් කරන එය නිපාතයෙකැ යි සැලැකීමට තව ද හේතු යුක්ති පැනේ.

'ගෙන්' යනු දහ වැනි සියවසේ දී වහරට එක් වූවෙකැ යි විමල් ජී. බලගල්ලේහු (බලගල්ලේ, 1992: 61) පවසනත් ඩබ්. එස්. කරුණාතිලකයන් :ණර්මබ්ඵසකක්තැල 2012ට 92* දක්වනුයේ දොළොස් වැනි සියවසේ දී එක් වූවක් ලෙස ය. බැලුම්මහර පඤ්ඤාතිස්ස හිමියන් (පඤ්ඤාතිස්ස හිමි, 1987: 103) පෙන්වා-දෙන පරිදි දහ වැනි සියවසේ පටන් අභිලේඛනවල මෙය යෙදුණු තැන් විද්‍යමාන වන බැවින් කරුණාතිලකයන් ගේ මතය සැක කටයුතු එකෙකි. සෙනරත් පරණවිතානයන් (පරණවිතාන, 1962: 168) පවසන පරිදි සීගිරි පද්‍යයන්හි මෙය යෙදුණු වගට උදාහරණ හමු නො වෙනත් අවශේෂ සෙල්ලිපිවල මේ සුලබ වහරෙකි. පහත දැක්වෙනුයේ එබඳු ඇතැම් තැනෙකි:

“...පොහො දා කඩ කළ නැනැත්තකු ගෙන් තෙල් නැලියක් ගැනීම ද...”

- බදුලු ලිපිය: 10 සියවස

“...මලුවරුන් වහන්සේ ගෙන් කන්ලැවු පසින්ද්වා...”

- ලෝකේශ්වර කොටන් ගේ ලිපිය: 11 සියවස

විල්හෙල්ම් ගෙනරයන් (ගෙනර්, 1964: 108) හා කරුණාතිලකයන් :ණරබ්ඵසකක්නැල 2012ථ 92* දක්වන පරිදි සංස්කෘතයේ ‘ගෘහේණ’, පාලියේ ‘ගේහේන’ යන තෘතීයා විභක්ති (කර්තෘ/කරණ විභක්ති) ඒක වචනය ගත් නාමයන් ගේ පරිණාමයෙන් ‘ගෙන්’ යනු සිංහලයට පිවිස තිබේ. පල්ලන්තර සුමනජේති හිමියෝ ද වැයිපේනේ පඤ්ඤාලෝක හිමියෝ (සුමනජේති හිමි හා පඤ්ඤාලෝක හිමි, 1966: 215) ද මෙහි පරිණාමය පිඬු කොට-ලන්නාහු මෙසේ යෙත්: ‘ගෘහේණ > ගේහේන > ගෙහින් > ගෙන්’ යනුවෙනි. ඒ අනුව ‘ගෙන්’ යනු ‘ගෙයින්/ නිවෙසින්’ යන අවදි අරුත යි. යමක්හු ගේ සන්තකය ඔවුන් ගේ නිවෙස යි. එබැවින් සම්බන්ධාර්ථය දීමට ගෘහ වාචි ‘ගේ’ යන්න යොදා, අවධාර්ථය දීමට එය ම විභක්ති ගැන්වුවා විය හැකි බව පරණවිතානයන් (පරණවිතාන, 1962: 166) ගේ හැඟුම යි.

සමකාලීන ව්‍යවහාරයේ අව්‍යය භාවයට පත් ව ඇති ‘ගෙන්’ යනු මාතෘ භාෂා ගත අබද්ධ පදිමයක් වන නාමයෙකින් හින්ත වූවක් බැවින් නිපාතයෙකැ යි සැලැකිය හැකි ය. වත්මන් වහරෙහි එය යෙදෙනුයේ තදීය නිරුක්තාර්ථ සුවනය පිණිස නො ව හුදු අවධි විභක්ති අර්ථය සුවනය පිණිස යි. ප්‍රාණිවාචි නාම සමඟ පමණක් යෙදීම මේ නිපාතයෙහි විශේෂත්වය යි. කරණ-අවධි විභක්ති ගත් ඇතැම් සර්වනාම සමඟ ‘අපෙන්/ ඔබෙන්/ තොපෙන්’ ඇ විසින් වෛකල්පික ව යෙදෙන ‘එන්’ ප්‍රත්‍යයය වනාහී පෙර පදය හා ‘ගෙන්’ නිපාතය සංකෝචනය වී නිපන්තෙකැ යි බලගල්ලේහු (බලගල්ලේ, 1995: 239) උපකල්පනය කෙරෙහි. එනම් ‘අප+ගෙන් > අප+එන් > අපෙන්’ ඇ ලෙසිනි. මේ ඇ තන්හි ‘-එන්’ යනු කිසි කලෙක ප්‍රකෘතියෙන් දුරස් ව යෙදී නැති බැවින් නිපාතයක් ලෙස ගිණිය නොහැකි ය.

5.2. ගේ

සම්බන්ධ විභක්තිය හඳුන්වන සිදත් කතු හිමියෝ “සපදන් කම් විබත් සච් - ගෙ යුතු වියුතු ද සම වේ” යනුවෙන් සම්ප්‍රදාන හා කර්ම විභක්ති ගන්නා රූප සියල්ල ‘ගෙ’ යනු ඇති ව ද නැති ව ද සමාන ලෙස සම්බන්ධ විභක්ති ගන්නා බව කියති. මෙහි ‘ගෙ’ යනු ඔවුන් සලකා ඇත්තේ විභක්ති ප්‍රත්‍යයයක් ලෙස බව “-අගෙ/ -උගෙ/ -ආගෙ/ -හුගෙ” ඇ විසින් එහි විවිධ රූප දක්වා තිබීමෙන් පැහැදිලි වේ. ගුණසේකරයන් :යම්බීන්රල 1891ථ 94*, ධර්මාරාම හිමියන් (ධර්මාරාම හිමි, 1902: 99-100) මෙන් ම දිසානායකයන් :සීබ්න්රල 2012ථ 606* වැනි ඇතැම් නූතන විද්වතුන් ද මේ මතයෙහි ම පිහිටා ‘ගේ’ යනු විභක්ති ප්‍රත්‍යයයෙකැ යි සලකා ඇත.

සිදත් සඟරා මතය දැඩි ලෙස විවේචනය කරන කුමාරතුංගයෝ (කුමාරතුංග, 1935: 271) ‘ගේ’ යනු ප්‍රත්‍යයයක් නො ව නිපාතයෙකැ යි පවසති: “...‘ගේ’ යනු ද විභක්තිය හා මද වූ සම්බන්ධයක් නැති නිපාතයක් වේ...” තව ද කුමාරතුංගයන් (කුමාරතුංග, 1938: 289) සිය ‘වාකාරණ විවරණයෙහි’ ලා මෙය හඳුන්වා ඇත්තේ ‘ස්වාමී යෝග වාචක නිපාතය’ ලෙසිනි. මෙහෙයින් ‘ගේ’ යන්නෙහි ද නිරුක්තිය හෝ පරිණාමය විමැසීමට මත්තෙන් ව්‍යවහාරය අනුව එය විභක්ති ප්‍රත්‍යයයක් ද නිපාතයක් ද යන වග නිර්ණය කළ හැකි ද යි විමර්ශනය යුතු වේ.

සිංහල සෙල්ලිපි අතරෙහි ‘අප ම ගෙ’ වැනි යෙදුම් හමු වන බව රණවැල්ලයෝ (රණවැල්ල, 2004: 13) පෙන්වා-දෙති. මෙලෙස නාම ප්‍රකෘතියන් ‘ගෙ’ යන්නටත් අතරට අවධාරණාර්ථයේ ම’ නිපාතය පමුණුවා තිබීමෙන් ප්‍රතිත වන්නේ ‘ගෙ’ යනු ප්‍රත්‍යයයක් නො වන බව යි. ප්‍රත්‍යයයක් නම් බද්ධ පදිමයෙකි :ර්දමබා එදරවයැපැ*; එනම් ප්‍රකෘතියෙන් දුරස් ව යොදනු නොහැක්කෙකි. අනෙක් අතට පදයක් යනු කේවල සංස්ථිතියක් :සබටකැ ඤබිඑරමඵඵසදබ* බැවින් එහි ඇතුළත් ප්‍රකෘති-ප්‍රත්‍යය අතරට අන් කිසි දු බාහිර භාෂාංගයක් පැමිණැවිය නො හේ. එසේ කළ හොත් පදයෙහි අත්‍යවශ්‍ය ලක්ෂණයක් වන අභ්‍යන්තර ඒකාග්‍රතාව :ඔබඑරබ්බ ඔබඑරබ්බ* හෙවත් අබාධිත භාවය :ඔබඔබඑරඑරවඵඵඵසකසඑහ* බිදි-යන බව මතු ද දැක්විණි :කුතිඒකල 2008ථ 85*. මෙහි ‘අප’ යනුත් ‘ගෙ’ යනුත් අතරට අවධාරණාර්ථයේ ම’ නිපාතය බහා-ලීමෙන් විශද වනුයේ අනාදිමත් කාලයෙක පටන් ‘ගේ’ යන්න සලකා ඇත්තේ විභක්ති ප්‍රත්‍යයයක් ලෙස නො ව ස්වාධීන පදයක් ලෙස බව යි.

‘ගේ’ යනු ප්‍රත්‍යයයක් නො ව පදයක් බව සනාථ කරන යෙදුම් ‘අමාවතුරෙහි’ ද දක්නට ලැබෙන බව කෝදාගොඩ ඤාණාලෝක හිමියෝ (ඤාණාලෝක හිමි, 1959: කංසසස) මෙසේ පෙන්වා-දෙති:

“...පද බිදින විට ‘ගෙන්, ගෙ, හට’ යනුවෙන් නො කළ යුතු සෙ කියන පඩිවරුන් ඇත ද, එ වෙන මැ සිටුනා පද බවට ගුරුඵගෝමීන් ගේ වාක්‍ය මැ දෙස් දෙයි. ‘ඇතක්හු මඩනා කලැ ඇතක්හු මැ ගෙ පයින් මැඩිය මැනැවැ’ (119 පි:) ‘අප ද ගෙ සෙස්සනුදු ගෙ කථා තිබියෙව යි’ (168 පි:) මෙ ආදි වාක්‍ය ප්‍රදේශයෙහි ‘ගෙ’ යනුයෙහි පෙරට ‘මැ, ද’ යන නිපාත එයි. එයින් ‘ගේ’ යනු සම්බන්ධාර්ථය හෙළි කරන පදාන්තරයක් වත් මුත් විභක්තියක් නො වන බව කියැවෙයි...”

මේ සියල් සාධක කෙරෙන් ප්‍රතිත වනුයේ ‘ගේ’ යනු විභක්ති ප්‍රත්‍යයයෙකැ යි සිදත් සඟරා හිමියන් ඇතුළු පිරිසක් දරන මතයට ව්‍යවහාරයෙන් කිසිත් පිහිටක් නො ලැබෙන බව යි. ස්වාධීන පදයක් වන මෙහි අර්ථ නිරුක්ති විපරම් කරන එය නිපාතයෙකැ යි සැලැකීමට තව ද හේතු යුක්ති පැනේ.

'ගේ' යනු අට වැනි සියවස දක්වා ඇතට දිවෙන ඉතිහාසයකට හිමිකම් කියන වහරක් බව පැහැදිලි කිරීම සඳහා (පැහැදිලි කිරීම, 1987: 99) ද කරුණාතිලකයෝ :ණරමබ්ඵසකක්නැල 2012ට 247* ද පෙන්වා-දෙති. එහෙත් ගෞරවයන් (ගෞරව, 1964: 108) ගේ මානිකත්වය වනුයේ නව වැනි සියවසේ දී මෙය වහරට එක් වූ බව යි. මේ පදය යෙදී ඇති ඇතැම් සෙල්ලිපියක් අයත් වනුයේ අට වැනි සියවසට ද නව වැනි සියවසට ද යනු අවිනිශ්චිත බැවින්, විජයරත්නයන් :උසව්වර්ඵබැල 1954ට 144* දක්වන පරිදි 'ගේ' යනු අට වැනි හෝ නව වැනි සියවසේ දී වහරට එක් වූවෙකැ යි සැලැකීම වඩාත් සුදුසු ය. මෙය යෙදුණු ආදිතම අවස්ථා කිහිපයෙකි, මේ:

"...පිළියාන වැඩිමල් ජෙටුන් ගේ පියගැටි..."

- සත් සිංහල සෙල්ලිපි 6: 8/9 වැනි සියවස :ෆවසට්ඵයස් 'උහක්බසස් ෂඪට්148-149*

"...විජය නාවන් වා මෙකු ගේ ආම්බු සුමේධා දේවින් හා මෙකුන් ගේ බැනා..."

- රුවන්මැලි සෑ සෙල්ලිපිය: 9/10 වැනි සියවස :ෆවසට්ඵයස් 'උහක්බසස් ෂඪට්122*

"...කොටගම් සීසෙන් වන්හිමියන් ගේ ලහා බතක්..."

- කඵදියපොකුණ සෙල්ලිපිය: 10 වැනි සියවස :ෆවසට්ඵයස් 'උහක්බසස් ෂඪට්258-259*

"...බෝසත් පාණන් ගේ රකවල් රැක..."

- කොළඹ කටුගෙයි සෙල්ලිපියක්: 10 වැනි සියවස :ෆවසට්ඵයස් 'උහක්බසස් ෂඪට්250-251*

'ගේ' යන නිපාතයට මුල් ව ඇත්තේ සප්තමී විභක්තිය (ආධාර විභක්තිය) ගත් සංස්කෘත 'ගෘහේ' යන්නත් පාළි 'ගේහේ' යන්නත් බව ගෞරවයන් (ගෞරව, 1964: 108), පරණවිතානියන් (පරණවිතාන, 1962: 166) මෙන් ම කරුණාතිලකයෝ :ණරමබ්ඵසකක්නැල 2012ට 92* ද පෙන්වා-දෙති. ඒ අනුව 'ගේ' යන්නෙහි නිපාතම මෙවැන්නෙකි: 'ගෘහේ ස ගේහේ ස ගෙහි ස ගේ'. විජයරත්නයන් :උසව්වර්ඵබැල 1954ට 144* හඟිනුයේ පාළියේ සත්තමී විභක්ති (ආධාර විභක්ති) ඒක වචනයේ 'ගේහි' යන්නක් ඊට මුල වූ බව යි. එහෙත් පාළියේ සත්තමී විභක්ති ඒක වචනයේ 'ගේහි' වැනි රූපයක් නො පැවතේ. කෙටිකුළු පාළියේ ම සත්තමී විභක්ති (ආධාර විභක්ති) ඒක වචන රූපයක් වන 'ගේහස්මිං' යන්නෙන් 'ගේ' යනු පරිණාමය වූ බව බලගල්ලේහු (බලගල්ලේ, 1992: 61) විශ්වාස කෙරෙති. ඔවුන් ඒ පදයෙහි නිපදියාව පිටු කැර-ලන්නේ මෙසේ ය: 'ගේහස්මිං ස ගේහස්සි ස ගේහි ස ගේ'. මේ නිරුක්ති කථන ක්‍රියා මද විසින් එකිනෙකින් වෙනස් වුව ද මාතෘ භාෂාවල ආධාර විභක්ති ගත් 'ගෘහ/ගේහ' ශබ්දය මේ සියල්ලෙහි පොදු මූලය වන බව පැහැදිලි ය. එබැවින් මින් එක් නිරුක්තක් පමණක් නිවරද යැ යි ඉදිරි ප්‍රකාශ කළ නො හේ.

මේ තුන් විද නිරුක්ති කථනයට විරුද්ධ ව යෙමින් ඤාණාලෝක හිමියන් (ඤාණාලෝක හිමි, 1971: 120) දක්වන්නේ පාළියේ 'ගත' යන අතීත ක්‍රියා රූපයෙන් මෙය සිද්ධ වූ බව යි; එනම්: 'ගත ස ගිය ස ගේ' යනුවෙනි. 'සක (දා ගාමි) ස සිය (ද ගාමි) ස සෙ (ද ගාමි)' වැනි තන්හි ශබ්ද පරිණාමයට එය අනුරූප යැ යි පවසන ඒ හිමියෝ, "බුධ ගත වඤ්ඤා" යන්නෙහි "බුදුන් (කරා) ගිය වස්තුව" යනු විසින් සම්බන්ධාර්ථය ඇඟවෙන බව වැඩි දුරටත් පහදති. 'ගේ' වැනි නිපතන රූපයෙක නිෂ්පත්තිය 'ගත' වැනි ක්‍රියා රූපයෙකින් සිද්ධ වීමට ඇත්තේ මද ඉවෙකි. 'ගේ' යන පදයේ පරිණාමය මැනවින් ප්‍රකට වනුයේ, නාම පද වන 'ගෘහේ/ගේහේ', 'ගේහස්මිං' වැනි රූප වෙනින් බව ඉහත දැක්විණි. එමතු නො ව 'ගෙන්' යන අවධි විභක්ති සුවකය හා 'ගේ' යන සම්බන්ධ විභක්ති සුවකය අතර ප්‍රභවාර්ථක සබඳතාවක් ඇති බව පැහැදිලි වනුයේ ද ඒ දෙක ම ගෘහ වාචි නාමයෙන් සිද්ධ වූ හ යි සැලැකූ විට ය.

මෙලෙස මාතෘ භාෂා ගත ගෘහ වාචි නාමයෙන් 'ගේ' යන්න හින්න වූ බවක් සැලැකීම කොතරම් සාධාරණ ද යන වග ප්‍රත්‍යක්‍ෂ වනුයේ, 105 වැනි සීගිරි ගියෙහි පැනෙන 'ගේ' යන්න පිළිබඳ ව පරණවිතානියන් (පරණවිතාන, 1962: 166) කරන පැහැදුමෙනි. එහි ලා ඔවුන් පෙන්වා-දෙන අන්දමට සම්බන්ධාර්ථය හැඟවීමට ගෘහ වාචි නාමයක් යෙදීම දෙමළයෙහි ද ව්‍යවහාරය යි:

"...ගේ' යනු 'ගෙය කුළ' යන අදහස ඇති පාළි 'ගේහේ' යන්නට සමාන ය. එහි අදහස එතැන්හි යනු යි. අර්ථය ආධාර විභක්තියෙන් සම්බන්ධ විභක්තියට පෙරළීම ස්වාභාවික සිද්ධියකි. කෙනකු ගේ ගෙය ඔහු ගේ අයිතිය යි. එහෙයින් හිමිකම් හැඟවීම සඳහා 'ගේ' යන පදය උපකාරයක් වශයෙන් භාවිතයට පැමිණියේ ය. 'ගේ' යන්නෙහි ප්‍රයෝගය මෙපරිද්දෙන් පිළිගත හොත්, එය දෙමළ වචනයක් වර්තැගීමේ දී යෙදෙන 'ඉල්' (ඉල්) යන්නට හාත්පසින් ම සමාන වෙයි. 'ඉල්' (ඉල්) යන්නෙහි තේරුම 'ගේ' යන්න යි. සිංහලයෙහි 'ගේ' යන්න ද ඒ අදහස ම දරයි. එහෙයින් එය ආධාරාර්ථය හැඟවීමේ උපකාරක පදයක් වශයෙන් යෙදිණ..."

කුමාරතුංගයන් (කුමාරතුංග, 1940: 89) ද වරෙක මේ හා සැමැයෙන අදහසක් පළ කොට තිබේ:

"...පෙර හෙළයෝ පෙළේ නමට පර කොටැ බොහෝ විටැ 'ගේ' යනුද යෙදූ හ... මේ 'ගේ' යනු 'ගෙයි' යන්නට සමාන යැ. ඇතැම්හු 'ගෙයි' යනු මැ යොදන්. එ නම ඇති ගෙදරට-කුලයට-පවුලට-පෙළට අයත් යනු යැ ගත යුතු අරුත..."

'ගේ' යනු සම්බන්ධ විභක්තිය හැඟවීම පිණිස යෙදෙන ආධාර විභක්ති ඒක වචනය ගත් නාමයක් බව මෙතෙක් කැරුණු විමර්ශනයෙන් පැහැදිලි වේ. මාතෘ භාෂා ගත ගෘහ වාචි නාමයෙකින් එය හින්න වූ බව නිශ්චිත වුව ද සමකාලීන ව්‍යවහාරයේ එය යෙදෙනුයේ තදීය නිරුක්තාර්ථ සුවකය පිණිස නො ව හුදු සම්බන්ධ විභක්තිය සුවකය පිණිස ය. එබැවින් එය ද නාමයෙකින් ප්‍රභවය වී අව්‍යය භාවයට පත් නිපාතයක්

ලෙස සැලකීම යුක්තිමත් ය. ප්‍රාණිවාචී නාම සමග පමණක් යෙදීම මේ නිපාතයෙහි විශේෂත්වය යි. සම්බන්ධ විභක්ති ගත් ඇතැම් සර්වනාම සමග 'අපේ/ ඔබේ/ තොපේ' ඇ විසින් වෛකල්පික ව යෙදෙන 'ඒ' ප්‍රත්‍යය වනාහී පෙර පදය හා 'ගේ' නිපාතය සංකෝචනය වී නිපන්හ යි බලගල්ලේහු (බලගල්ලේ, 1995: 239) උපකල්පනය කෙරෙහි. එනම් 'අප+ගේ > අප+ඒ > අපේ' ඇ ලෙසිනි. මෙබඳු තන්හි '-ඒ' යනු කිසි කලෙක ප්‍රකෘතියෙන් දුරස් ව යෙදී නැති බැවින් නිපාතයක් ලෙස ගිණිය නොහැකි ය.

5.3. හට

සිදත් සඟරා කතු හිමියෝ සම්ප්‍රදාන විභක්තිය හඳුන්වා-දෙන්නාහු මෙසේ පවසති:

"දන් ඇ ලබනුයේ - පිණිසැ නිසි හා සපදන්
හටෙකතැ අනට බුහු බසැ - ට නැතෙ යෙදූ කම් විබන්"

එහි අරුත නම්: "දානාදිය ලබන්නේ ද 'පිණිසැ' යන යෙදුමට නිසි වූයේ ද සම්ප්‍රදාන යි. ඒකවචනයෙහි 'හට' වෙයි; බහුවචනයේ 'අනට' වෙයි; 'ට' නොමැති නම් 'ට' යනු යෙදූ කල්ම විභක්ති පද ද මෙහි ලා යෙදේ" යනු යි. ගුණසේකරයන් :දම්බිත්ථල 1891ට 92*, ධර්මාරාම හිමියන් (ධර්මාරාම හිමි, 1902: 90) වැනි විසතුනුදු සිදත් සඟරා හිමියන් දක්වන පරිදි ම '-අනට, -ට, -හට' යන රූප සියල්ල විභක්ති (ප්‍රත්‍යය) ලෙස පිළිගෙන තිබේ. මේ විග්‍රහය විවේචනය කරමින් 'හට' යනු විභක්ති ප්‍රත්‍යයක් නො වන බව සනාථ කරනු වස් කුමාරතුංගයන් (කුමාරතුංග, 1935: 255) කරන පැහැදුම 'හට' යන්න සැබැවින් ම අයත් වන පදිම ප්‍රචාරය නිර්ණය කිරීම සඳහා අතිශයින් වැදගත් ය:

"...මේ විභක්ති දැක්වීම අශාස්ත්‍රීය යැ. 'හට' යනු විභක්තියක් නො වේ; සම්ප්‍රදානාර්ථය හඟවන නිපාතයෙකි.

'මෙ නම වෙති දැනැ-ගන්නේ හට ගුරුළු'

'හිමියන් හට දෙ ගුරු'

යනාදි ප්‍රයෝගයන් ගෙන් ඒ බව ස්ථුට වෙයි. 'ගුරුළු හට', 'දෙ ගුරු හට' යන තන්හි 'හට' යනු විභක්තියක් වේ නම්, 'හට ගුරුළු', 'හට දෙ ගුරු' යනාදියක් කිසි සේත් යෙදියැ හැකි නො වේ..."

මෙහි ලා කුමාරතුංගයන් තර්ක කරන අයුරින් ම 'හට' යනු ප්‍රත්‍යයක් ිමසෙසො* නම් 'ගුරුළු' හා 'දෙගුරු' යන නාමයනට පසු ව මුත් පෙරටු ව එය යෙදෙනු නොහැකි ය; ප්‍රත්‍යය යනු හැම විට ම ප්‍රකෘතියේ අගට ඇදිය යුතු බද්ධ පදිම :ඊදමබා එදරවයැඒ* වෙසෙසෙකි. 'පුරාණ සිංහල නාමාවලිය' වැනි කෘතීන් ගෙන් උපුටා දක්වා ඇති ඉහත නිදසුන්වල 'හට' යන්න යොදා ඇත්තේ නාමයනට පෙරටු ව ය. සාමාන්‍යයෙන් නාමයනට පර ව යෙදෙන නමුත් 'හට' යනු ප්‍රත්‍යයක් නො වන බවත්, ඇවැසි නම් පෙරටු ව ද යෙදිය හැකි ස්වාධීන පදයක් ලෙස එය ව්‍යවහාර කොට ඇති බවත් මේ අනුව පිළිගැනීමට සිදු වේ. පදයෙක ප්‍රධාන ලක්ෂණයක් වනුයේ මෙපරිද්දෙන් එය යෙදෙන තැන සුදුසු ලෙස වෙනස් කළ හැකි වීම යි. මේ ලක්ෂණය ස්ථානීය විචලනාව :ඒදිසඵසදබ්බක එදඉසකසඵහ* නම් වන බව ක්‍රිස්ටල්නු :කර්නිකල 2008ට 375-376* පෙන්වා-දෙති. මෙහි අර්ථ නිරූක්ති විපරම් කරන 'හට' යනු විභක්ති ප්‍රත්‍යයක් නො ව සම්ප්‍රදානාර්ථය හඟවන නිපාතයෙකි යන විනිශ්චයට පක්ෂ ව තව ද හේතු යුක්ති පැනේ.

'හට' යනු ප්‍රාකෘත සිංහල යුගය (ක්‍රි. පූ. 3/2 සියවස - ක්‍රි. ව. 4/5 සියවස) දක්වා දිවෙන ඉතිහාසයක් ඇති වහරක් බව සෙල්ලිපි ඇසුරින් පෙනේ. ක්‍රි. ව. පළමු වැනි සියවසේ දී 'අටය/අටයේ' යනුවෙන් ද දෙ වැනි සියවසේ දී 'හටය' යනුවෙන් ද දහ වැනි සියවසේ දී 'හටි' යනුවෙන් ද 11/12 වැනි සියවස්වල සිට 'හට' යන වර්තමාන රූපයෙන් ද මෙය ව්‍යවහාර වී ඇති බව කරුණාතිලකයෝ :ණරමබ්ඵසකක්නැල 2012ට 372* පෙන්වා-දෙති. පළමු වැනි සියවසේ ව්‍යවහාර වූ 'අටය' යන්නට සමකාලීන ව 'අධය' යන්නකුදු යෙදී ඇතැ යි රණවැල්ලයෝ (රණවැල්ල, 2004: 5) පවසති. එවක ලේඛනයෙහි අල්පප්‍රාණ-මහාප්‍රාණ භාවිතය වෛකල්පික ව සිදු ව ඇති බැවින් මෙසේ යෙදී තිබීම සාමාන්‍ය යි. මේ තතු අනුව 'අටය/අධය/අටයෙ ස හටය ස හටි ස හට' යනු මේ නිපාතයෙහි රූපීය විකසනය යි. ආදියෙහි ම මෙය යෙදුණු කිහිප තැනක් මෙසේ ය:

"...තුබරබ බික සඟ හටය වහරි පවෙණි පරිබුජනක කොටු දිනි..."

- පාළුමැකිව්වාචේ සෙල්ලිපිය: 2 වැනි සියවස :ෆවසටර්වයස් 'උහක්බසස් ෂට211*

"...මහ බිකු සඟ හටි නියන කොටු යහිස පව තන නව වෙහෙරකහි දිනි..."

- තෝනිගල සෙල්ලිපිය: 4 වැනි සියවස :ෆවසටර්වයස් 'උහක්බසස් ෂෂෂට177 - 178*

"...කම් නවැමැ කැබ්ලි ජෙටක් හටි..."

- මිහින්තලා පුවරු ලිපි 2: 10 වැනි සියවස (Inscriptions of Ceylon I: No 34)

මේ මතු නො ව අට වැනි සියවසෙන් පසු සීගිරි ගීවල සම්ප්‍රදානාර්ථ ඒකවචනයෙහි 'මට්, කුමට්, පිය හට්, රන්වනට්, අනට්' ආදියත් බහුවචනයෙහි 'මිනිස්නට්, ගැහැනිනට්, ඔයුනට්, සිටියනහට්, මහනෙල් වනනට්' ආදියත් සුලබ බව පරණවිතානයෝ (පරණවිතාන, 1962: 160) පෙන්වා-දෙති. ඒවාහි හමු වන '-අට්' යන රූපය පදාන්ත ස්වර ලෝපයෙන් සිදු වූවෙකි.

'හට' යන නිපාතයට නිරුක් කියන ගෞරවයන් (ගෞරව, 1964: 106) හා පරණවිතානයන් (පරණවිතාන, 1962: 160) පෙන්වා-දෙනුයේ, සංස්කෘතයේ 'අඤ්ඤා' හා පාලියේ 'අඤ්ඤා' යන වතුරටි විභක්ති (සම්ප්‍රදාන විභක්ති) එක වචන පදවල පරිණාමයෙන් එය සිද්ධ වූ බවෙකි. 'අඤ්ඤා' යන්නට සමරූපී ව අශෝක ලිපිවල 'අඤ්ඤා/අඤ්ඤා/අඤ්ඤා' යනුත් ප්‍රාකෘත භාෂාවල 'අඤ්ඤා' යනුත් සම්ප්‍රදාන විභක්තියෙහි යෙදුණු බව ගෞරවයන් (ගෞරව, 1964: 106) දක්වති. කරුණාතිලකයන් (Karunatilake, 2012: 372) ද මේ නිරුක්තිය පිළිගෙන තිබේ. මේ නිරුක්ත අනුව 'හට' යන්නෙහි විකසනය මෙසේ සුරණය කළ හැකි ය: 'අඤ්ඤා > අඤ්ඤා > අඤ්ඤා/අඤ්ඤා/අඤ්ඤා > හටය > හට > හටි.'

'අඤ්ඤා' යන්නෙන් බිඳුණු සම්ප්‍රදාන විභක්ති සුවක පද ව්‍යවහාරය පතළ වූයේ වතුරටි විභක්ති සුවකය පිණිස මාතෘ භාෂාවන්හි යෙදෙන '-ඤ' ප්‍රත්‍යයෙන් හින්ත වී පළමු වැනි සියවසේ සිංහලයෙහි යෙදුණු '-ඤ' ප්‍රත්‍යය (බිඳුසග+ඤ > බිඳුසගය' ඇඟි) අභාවයට යෑමත් සමඟ බව ගෞරවයන් (ගෞරව, 1964: 106) ද පරණවිතානයන් (පරණවිතාන, 1962: 160) ද පෙන්වා-දෙති. තව දුරටත් ඔවුන් පෙන්වා-දෙන පරිදි දෙ වැනි සියවසෙන් පසු දක්නා ලැබෙන 'හටය' වැනි රූප නිපැදී ඇත්තේ එක්කෝ 'අඤ්ඤා' යන්නෙන් සිද්ධ 'අඤ්ඤා' යන්න මුලට භ්කාරය අගම් වීමෙනි; නැති නම් මාතෘ භාෂාවල සම්බන්ධ විභක්තියේ යෙදෙන '-සා/-ස්ස' ප්‍රත්‍යයෙන් බිඳී එවක සිංහලයෙහි යෙදුණු '-හ' ප්‍රත්‍යය (සා > ස්ස > ස > හ) අගට 'අඤ්ඤා' යනු එක් වීමෙනි. එනම් 'හ+අඤ්ඤා > හටය' යනුවෙනි. මේ හේතුවෙන් විජයරත්නයන් (Wijayaratne, 1956: 139) 'හට' යන්න 'සංගත සම්ප්‍රදානය' (Composite Dative) යනුවෙන් හඳුන්වති. දහ වැනි සියවස පසු වන විට 'හට' යන්න ඇති වූයේ 'හටය' යන්නෙහි අන්තර්‍ය 'සා'කාරය ලොප් වීමෙන් බව පැහැදිලි ය.

'හට' යන්න 'සංගත සම්ප්‍රදානය' (Composite Dative) යනුවෙන් හඳුන්වන විජයරත්නයන් (Wijayaratne, 1956: 139), අට වැනි සියවසේ පමණ සෙල්ලිපිවලින් හමු වන 'අට/අට/ට' යනු 'අර්ධ-පද' හෙවත් 'පදාංශ' (Quasi-terms) යනුවෙන් හඳුන්වති. මන් ද යත් ස්වාධීන පදයෙකින් ප්‍රභවය වූ නමුත් ඒවා ස්වාධීනව යෙදුණු අවස්ථා දක්නට නො ලැබෙන බැවිනි. කුමාරතුංගයන් (කුමාරතුංග, 1938: 214) පවා විභක්තාර්ථ නිපාතයෙකැ හඳුන්වනුයේ 'හට' යනු පමණි. '-අට' යනු විභක්ති ප්‍රත්‍යයක් ලෙස ඔවුන් (කුමාරතුංග, 1938: 108) ද දක්වා තිබේ. කුමාරතුංගයන් ගේ සහ විජයරත්නයන් ගේ මේ බෙත්ම ශාස්ත්‍රීය වනුයේ 'අට' යනු පොරණෙහි පටන් මේ දක්වා ම නිත්‍ය සන්ධියක් සමඟ යෙදෙන ප්‍රත්‍යයක් බවට පත් ව ඇති බැවිනි. ඒ බව පරණවිතානයන් (පරණවිතාන, 1962: 160) ගේ මේ කියුමෙන් වඩාත් පැහැදිලි වේ:

"...විභක්ති සුවක උපකාරක පදයක් වශයෙන් යොදා-ගත් 'අට' යන්න ඊට මුලින් සිටින සම්බන්ධ විභක්ති පදය හා එක් වීම කොතරම් ද කිව හොත් තනි ව පැවැත්ම නො පෙනෙන තරම් වැසුණු සන්ධියක් බවට එය පත් විය..."

මෙතෙක් දැක්වුණු නිරුක්ති අනුව ගත් කල 'හට' සහ '-අට/-ට' යනු පොදු මූලයෙකින් යුතු භාෂාංග ද්වයයක් බව පැහැදිලි ය. දෙක ම ප්‍රභවය වී ඇත්තේ මාතෘ භාෂාවල සම්ප්‍රදාන විභක්ති ගත් නාමයන් ගෙනි. එහෙත් අනාදීමත් කාලයක පටන් ව්‍යවහාරයේ යෙදී ඇති සැටි අනුව 'හට' යන්න නිපාතයක් ද '-අට/-ට' යනු පදාංශ හෙවත් ප්‍රත්‍යය ද වේ. මෙහෙයින් යමෙක් '-අට/-ට' යනු මෙන් 'හට' යනු ද ප්‍රත්‍යයක් ලෙස සලකත් නම් එය අතිශයින් නිය වරුදු ය.

6. සමෝධානය හා නිගමන

නූතන සිංහල ව්‍යවහාරයේ මත හේදයට කුඩු දී ඇති 'ගෙන්, ගේ, හට' යන විභක්ති සුවක ක්‍රියයෙහි සම්භාව්‍ය ව්‍යවහාරය, නිරුක්ති හා පරිණාමය විමැසීමෙන් ඒ භාෂාංගයන්හි වහර පිළිබඳ වැදගත් තොරතුරු සමුදායයක් හෙළි වේ. පොදුවේ ගත් කල මේ පදිම ක්‍රියය ම ප්‍රභවය වී ඇත්තේ මාතෘ භාෂාගත නාම පදවලිනි. තව ද මේවා ව්‍යවහාරයෙහි ස්ථාපනය වූ මධ්‍යතන සිංහල අවධියෙහි පටන් ම ස්වාධීන පද ලෙස සලකා තිබේ. එබැවින් ව්‍යවහාරය හා නිරුක්ති යන උභය සාදක අනුව මේවා විභක්ති සුවක නිපාත පද බව පැහැදිලි ය. එහෙත් ඇතැම් පශ්චාත්තන ව්‍යාකරණඥයන් මේවා විභක්ති ප්‍රත්‍යය ලෙස හඳුන්වා ඇත්තේ විරාගන ව්‍යවහාරය හා නිරුක්ති පසෙක ලා හුදෙක් ම බහුතර ලේඛකයන් ගේ සමකාලීන පද බෙදුම් විපරිතතා ප්‍රමාණ කොට-ගැනීමෙන් විය හැකි ය. එවැනි විග්‍රහයක් මැනවැ යි පිළිගැනීම අනාදීමත් කලෙක පටන් පැවැත ආ ඡේක ප්‍රයෝගයට පටහැනි ය. සිදත් සගරා සූත්‍ර පාඨයෙහි ද පැවැසෙනුයේ සදරුන් විදි සියල්ල පිළිබඳ නිගමන කරා එළැඹිය යුත්තේ 'නන් සේ පියෝවනට අනුරු' වහර අනුසෙරෙන් බව යි.

මේ පද ක්‍රියයෙහි නිරුක්ති, ඓතිහාසික රූප විකසනය මෙන් ම ව්‍යවහාරය ද සලකා-බැලූ කල මේවා කේවල හැසිරීමෙන් යුත් පද බව ප්‍රත්‍යක්ෂ වෙනත්, මාතෘ භාෂාගත නාම පදවලින් ප්‍රභවය වී ඇති නිසා දෝ මේවා නිපාත ලෙස හැඳින්වීමට ඇතැම් විද්වතුන් මැළිකම් පා ඇති සෙයක් පෙනේ. පල්ලත්තර සුමනචේතිය හිමියන්, වැයිහේනේ පඤ්ඤාලෝක හිමියන් (සුමනචේතිය හිමි, සහ පඤ්ඤාලෝක හිමි, 1966: 214-215), සහ මක්කම්පිටියේ පඤ්ඤාසාර හිමියන් (පඤ්ඤාසාර හිමි, 2011: 108) වැනි විද්වතුන් මෙබඳු පද හඳුන්වා ඇත්තේ 'උපකාරක පද' හෙවත් 'විභක්තාර්ථ ප්‍රකාශක පද' ලෙසිනි. මාතෘ භාෂාගත නාම පදවලින් හින්ත වූ නමුත් සමකාලීන සිංහල ව්‍යවහාරයෙහි මේවා ලිංග, වචන, නියතතා ආදී හේද භජනය නො කරන අව්‍යය ස්වරූපයක් ගෙන ඇති බව දැක්ක හැකි ය. එබැවින් මේවා නිපාත ලෙස හැඳින්වීමෙහි වරදක් නැත. එසේ නො කොට 'උපකාරක පද' හෙවත් 'විභක්තාර්ථ ප්‍රකාශක පද' වැනි නාමයෙකින් මේවා හැඳින්වීමෙන් සිදු වන්නේ හුදෙක් ම දුහුනන් අවුලෙහි ලීමෙකි. නිතලව සිරි ඤාණිස්සර හිමියන් (ඤාණිස්සර හිමි, 1935: 110) මෙන් ම කුමාරතුංගයන් (කුමාරතුංග, 1935: 214) ද දක්වන පරිදි මේවා මුල පටන් ම නිපාත ලෙස පැවැති 'මූල නිපාත' හෙවත් 'ප්‍රකාශි නිපාත' නො වේ. නාම ආදි ව්‍යය ප්‍රකාශි ඇසුරෙන් නිපත් නමුත් කල් යත් ම ව්‍යවහාරයේ අව්‍යය භාවයට පැමිණි ඇති මෙබඳු පද ඔවුන් හඳුන්වනුයේ 'නිෂ්පන්න නිපාත' හෙවත් 'සාධ්‍ය නිපාත' යනුවෙනි. 'නිපදවා-ගත් නිපාත' හෙවත් 'තනා-ගත් නිපාත' යනු ඒවාහි අරුත යි. මෙසේ 'අර්ථාච්ඡිට

පදිමවලින්' (Content Morphemes) ප්‍රභවය වී ව්‍යාකරණාත්මක කාර්ය ඉටු කිරීමට සීමා වූ පද 'ව්‍යාකරණික පද' (Gramaticalised Words) ලෙස ඓතිහාසික වාග්විද්‍යාඥයෝ හඳුන්වති.

මෙතැන් 'ගෙන්, ගේ, හට' යන නිපාත ඒවාහි කාර්ය හා යෙදෙන පරිසරය අනුව ගත් කල විභක්ති සුවක අපර නිපාත ගණයට අයත් වේ; නිරුක්ති හා පද සිද්ධිය අනුව ගත් කල නිෂ්පන්න නිපාත හෙවත් සාධ්‍ය නිපාත ගණයට ද අයත් වේ. 'සන්ධි හෝ සමාස හෝ නො වූ නාම පද ද ආධ්‍යාන ද නිපාත ද වෙන් වෙන් ව සිටින සේ ලිවිය යුතු යි' යන සම්මත සිංහල පද බෙදුම් රීතියෙහි (සම්මත සිංහල කමිටුව, 1968: 31) පැවැසෙන පරිදි මේ නිපාත ක්‍රියය පෙරපර පදයන් ගෙන් ඇත් ව ලිවීම විදුහුරු හා වියත් වහර බව පෙනේ. එහෙත් හුදෙක් ම ඉඩ පිරිමසා-ගැන්ම පිණිස පද බෙදුම් සම්මත නො තකන්නන් මේ පද පූර්වයෙහි යෙදෙන නාමයට ඇදා ලිවීම පෙලැඹෙන නමුත්, ඔවුන් ගේ වහර ප්‍රමාණ කොට මේවා විභක්ති ප්‍රත්‍යය ලෙස ගිණිම ශාස්ත්‍ර විරෝධ බව කිය මනා ය.

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ නාමාවලිය

කුමාරතුංග, මුනිදාස (1935). *සිදන් සඟරා විවරණය: ප්‍රථම භාගය* (නව මුද්‍රණය: 1965). කොළඹ: කේ. ඒ. ආරියදාස සහ සමාගමය.

කුමාරතුංග, මුනිදාස (1938). *ව්‍යාකරණ විවරණය* (නව මුද්‍රණය: 2008). කොළඹ: සී/ස ඇම්. ඩී. ගුණසේන සහ සමාගමය.

කුමාරතුංග, මුනිදාස (සංස්.) (1940). *සුබස : දෙ වැනි වෙළුම*. කොළඹ: පහන් පහර.

ගෛගර්, විල්හැම් (1964). *සිංහල භාෂාවේ ව්‍යාකරණය* (A Grammar of the Sinhalese Language, සිංහල පරිවර්තනය - ඇම්. එච්. පීටර් සිල්වා). කොළඹ: අධ්‍යාපන ප්‍රකාශන දෙපාර්තමේන්තුව.

ඤාණාලෝක හිමි, කෝදාගොඩ (1956). *අමාවතුර*. කොළඹ: සී/ස ඇම්. ඩී. ගුණසේන සහ සමාගමය.

ඤාණාලෝක හිමි, කෝදාගොඩ (1971). *සිදන් සඟරා පුරාණ සන්නය සහ සිධාන්ත ප්‍රදීපය*. කොළඹ: අනුල මුද්‍රණාලයය.

ධර්මාරාම හිමි, රත්මලානේ (1902). *සිදන් සඟරා විස්තර සන්නය* (තෘතීය මුද්‍රණය: 1925). කොළඹ: සත්‍යසමුච්චය යන්ත්‍රාලයය.

පඤ්ඤාතිස්ස හිමි, බැලුම්මහර (1987). *සිංහල භාෂා සාහිත්‍යයේ විකාශනය*. කොළඹ: කතෘ ප්‍රකාශන.

පඤ්ඤාසාර හිමි, ඔක්කම්පිටියේ (2011). *සිදන් සඟරා විමසුම*. කොළඹ: කතෘ ප්‍රකාශන.

පරණවිතාන, ඇස්. (1962). *සීගිරි ගී - විසරණ* (Archeological Survey of Ceylon: Sigiri Graffiti I - Chapter 5, සිංහල පරිවර්තනය - ඇම්. එච්. පීටර් සිල්වා) කොළඹ: අධ්‍යාපන ප්‍රකාශන දෙපාර්තමේන්තුව.

බලගල්ලේ, විමල් ජී. (1992). *සිංහල භාෂාවේ සම්භවය හා පරිණාමය* (සංවර්ධිත සංස්කරණය: 2014). කොළඹ: ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ.

බලගල්ලේ, විමල් ජී. (1995). *භාෂා අධ්‍යයනය හා සිංහල ව්‍යවහාරය* (වතුර්ථ සංස්කරණය: 2012). කොළඹ: ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ.

රණවැල්ල, සිරිමල් (2004). *සිංහල සෙල්ලිපි වදන් අකාරාදිය*. කොළඹ: පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව.

සම්මත සිංහල කමිටුව (1968). *සම්මත සිංහලය*. කොළඹ: අධ්‍යාපන ප්‍රකාශන දෙපාර්තමේන්තුව.

සිරි ඤාණිස්සර හිමි, නිතලව (1935). *ව්‍යාකරණ රත්නාකරය* (මුද්‍රණය: 2006). කොළඹ: ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ.

සුමනපේරි හිමි, පල්ලන්තර සහ පඤ්ඤාලෝක හිමි, වැයිහේනේ (1966). *වාග් විද්‍යාත්මක සිංහල ව්‍යාකරණය*. කොළඹ: සී/ස. ස්වභාෂා ප්‍රකාශන සමාගමය.

Crystal, D. (2008). *A Dictionary of Linguistics and Phonetics: Sixth Edition*. UK & USA: Blackwell Publishing Ltd.

Disanayaka, J. B. (2012). *Encyclopaedia of Sinhala Language and Culture*. Colombo: Sumitha Publishers.

Gunasekara, A. M. (1891). *A Comprehensive Grammar of the Sinhalese Language* (Reprint: 1999). New Delhi/Madras: Asian Educational Services.

Karunatilake, W. S. (2012). *Etymological Lexicon of the Sinhala Language*. Colombo: S. Godage & Bros.

Paranavitana, S. (1933). *Epigraphia Zeylanica* (Vol. III). London: Oxford University Press.

Paranavitana, S. (1941). *Epigraphia Zeylanica* (Vol. IV). London: Oxford University Press.

Paranavitana, S. (1970). *Inscriptions of Ceylon* (Vol. I). Colombo: Government Printing.

Wickremasinghe, D. M. Z. (1912). *Epigraphia Zeylanica* (Vol. I). London: Oxford University Press.

Wickremasinghe, D. M. Z. (1928). *Epigraphia Zeylanica* (Vol. II). London: Oxford University Press.

Wijayaratne, D. J. (1956). *History of the Sinhalese Noun: A Morphological Study based on Inscriptions*. Colombo: University of Ceylon Press Board.